

Стаття 2. Підстави кримінальної відповідальності.

Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину.

Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не може бути притягнений до кримінальної відповідальності за той самий злочин більше одного разу.

Стаття 11 КК України. Поняття злочину.

Злочином є суспільно-небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину.

Не є злочином дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі.

Думки, переконання і наміри особи вчинити злочин, не реалізовані в конкретному суспільно-небезпечній дії або бездіяльності, злочином також не визнаються.

Виділяють **4** ознаки злочину – суспільна небезпека, карна протиправність, винність, карність.

Характеристика ознак злочину.

Суспільна небезпека – це спроможність діяння, властивість діяння заподіювати або створювати погрозу заподіяння шкоди правопорядку, об'єктам кримінально-правової охорони (існуючим суспільним відносинам).

Суспільна небезпека як ознака злочину – поняття оцінне, що в законі означена лише загальною уявою, а його конкретизація надана правоприменителю. Крім загального визначення можна сказати, що суспільна небезпека це така ознака злочину, що свідчить про його істотну шкідливість.

Характер суспільної небезпеки злочину – це якісний показник, обумовлений групою суспільних відносин на які спрямований злочин. Ступінь суспільної небезпеки скоєного злочину залежить від форми провини, мотиву, цілі, засобу вчинених дій, місця, обстановки і стадії його вчинення, ваги злочинних наслідків тощо.

Суспільна небезпека злочину визначається:

- а) цінністю того блага, об'єкта, на який зазіхає злочин;
- б) вагою наслідків, що наступають у результаті вчинення злочину;
- в) засобом дії;
- г) мотивами вчиненого;
- д) формою і ступенем провини;

Закон виділяє такі поняття, як характер і ступінь суспільної небезпеки злочину. Ці категорії визначають вагу злочину і відрізняють один злочин від іншого. По ступені суспільної небезпеки злочини відрізняються і від інших правопорушень. Ступінь суспільної небезпеки будь-якого злочину більш вища, чим правопорушення.

Для більш точного визначення суспільної небезпеки вводиться ознака нормативності у визначення злочину.

Нормативна ознака – це передбаченість діяння карним законом, протиправність (карна протиправність) – це криміналізація діяння карним законом.

Карна протиправність означає, що тільки ті діяння, що прямо передбачені карним законом як злочин можуть вважатися злочинними.

Протиправність – це юридичне вираження суспільної небезпеки, це форма вираження суспільної небезпеки в законі. Сутність її полягає в тому, що конкретне суспільно небезпечне діяння признається злочином тільки тоді, коли воно передбачено чинним карним законодавством.

Винність – злочинним вважається діяння, що скоєне зумисне або по необережності. Там, де відсутня провина, не можна говорити про злочин. Діяння може бути суспільно небезпечним, але якщо воно не має провини – це не злочин. Ця ознака може виявлятися у виді наміру або необережності.

Не буде бути злочином діяння, скоєне особою в стані несамовитості, а також злочин, скоєний у результаті дії, на особу його вчиняючої, непереборної сили або під фізичним насильством, якому воно не могло протистояти.

Карність – ця ознака означає, не те що кожен злочин обов'язково винний спричиняти покарання, а мається на увазі те, що за дане діяння в КК України передбачене карне покарання. Тобто діяння не тільки передбачене в КК України, але воно ще й обкладено покаранням. Це, проте, не означає, що кожний злочин обов'язково в конкретному випадку спричиняє застосування покарання.

Чинне законодавство в окремих випадках передбачає звільнення особи від кримінальної відповідальності (наприклад ст.ст. 50, 51).

Стаття 25. Необережність та її види.

Необережність поділяється на злочинну самовпевненість та злочинну недбалість.

Необережність є **злочинною самовпевненістю**, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення.

Необережність є **злочинною недбалістю**, якщо особа не передбачала можливості настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), хоча повинна була і могла їх передбачити.

Юридична помилка – неправильне уявлення особи про те, що вчинене нею діяння не є кримінально карним. Така помилка не звільняє від кримінальної відповідальності.

Фактична помилка – це помилкове уявлення особи про характер або фактичні наслідки своєї діяльності. На відміну від юридичної помилки вона охоплює не весь склад злочину, а тільки окремі його елементи (об'єкт, об'єктивну сторону) або кваліфікуючі ознаки.

Співучасть у злочині (ст. 26 КК України).

Співучастю у злочині є умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину.

Співучасниками злочину, поряд із виконавцями признаються організатори, підбурювачі і посібники.

Виконавцем (співвиконавцем) є особа, яка у співучасті з іншими суб'єктами злочину безпосередньо чи шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, вчинила злочин.

Організатором є особа, яка організувала вчинення злочину (злочинів) або керувала його (їх) підготовкою чи вчиненням. Організатором також є особа, яка утворила організовану групу чи злочинну організацію або керувала нею, а також особа, яка забезпечувала фінансування чи організовувала приховування злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації.

Підбурювачем є особа, яка умовлянням, підкупом, погрозою, примусом або іншим чином схилила іншого співучасника до вчинення злочину.

Посібником є особа, яка порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню злочину іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину чи предмети, здобуті злочинним шляхом, придбати чи збути такі предмети, або іншим чином сприяти приховуванню злочину.

Ступінь і характер участі кожного зі співучасників, у вчиненні злочину, повинні бути враховані судом при назначенні покарання.

Навмисна спільна доля у вчиненні злочину декількох осіб, як правило, являє собою велику суспільну небезпеку, чим учинення злочину однією особою. Ця обставина не тільки враховується в положеннях Загальної частини КК, такі, наприклад, злочини, як масові безладдя, організація або участь у групових діях, що порушують суспільний порядок, можуть відбуватися тільки в співучасті.

Спільна доля декількох осіб у вчиненні злочину утворює, у ряді випадків, окремі склади злочинів кваліфікованого виду. Наприклад – крадіжка, здирство, розбій із метою розкрадання набувають такого виду, якщо вони зроблені по попередній змові групою осіб.

Стаття 36. Необхідна оборона.

Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

Кожна особа має право на необхідну оборону незалежно від можливості уникнути суспільно небезпечного посягання або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади.

Перевищенням меж необхідної оборони визнається умисне заподіяння тому, хто посягає, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці захисту.

Особа не підлягає кримінальній відповідальності, якщо через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, вона не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає.

Стаття 39. Крайня необхідність.

Не є злочином заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам у стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, що безпосередньо загрожує особі чи охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб, а також суспільним інтересам чи інтересам держави, якщо цю небезпеку в даній обстановці не можна було усунути іншими засобами і якщо при цьому не було допущено перевищення меж крайньої необхідності.

Перевищення меж крайньої необхідності є умисне заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо така шкода є більш значною, ніж відвернена шкода.

Особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності, якщо внаслідок сильного душевного хвилювання, викликаного небезпекою, що загрожувала, вона не могла оцінити відповідність заподіяної шкоди цій небезпеці.

Крайня необхідність правомірне заподіяння шкоди небезпеці, що загрожує охороняємим законом державним, суспільним, особистим інтересам.

У стані крайньої необхідності можуть відбуватися самі різноманітні дії, наприклад, водій, щоб уникнути аварії із серйозними наслідками, порушує правила дорожнього руху, що призводить до менше значних наслідків.

Крайня необхідність передбачає сутичку двох що охороняються законом інтересів. При цьому охорона одного інтересу досягається тільки шляхом заподіяння меншої шкоди іншому інтересу.

Умови правомірності крайньої необхідності:

- ⌘ **небезпека повинна являти собою загрозу** інтересам держави, суспільним інтересам, особистості або правам громадян. Джерелом небезпеки можуть бути працюючі та механізми які рухаються, напад тварини, дії людини, що загрожують заподіяти шкоду інтересам, що охороняється законом, тощо;
- ⌘ **небезпека повинна бути наявною**, тобто створювати безпосередню загрозу заподіяння шкоди, або пов'язаною з початком заподіяння шкоди. Майбутня небезпека і минула небезпека не створюють стану крайньої необхідності;
- ⌘ **небезпека повинна бути дійсною**, тобто реальною існуючою, а не уявлюваною;
- ⌘ у стані крайньої необхідності можуть захищатись державні, суспільні й індивідуальні інтереси;
- ⌘ небезпека, що загрожує за даних обставин, не може бути усунута іншими засобами, як шляхом заподіяння шкоди;

⌘ заподіяна шкода повинна бути менш значною чим відвернута.

При необхідній обороні шкода заподіюється тому, хто зазіхає, а при крайній необхідності – інтересам третіх осіб, юридичним особам, не причетним до виникнення небезпеки.

Стаття 115. Умисне вбивство.

Вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років.

Умисне вбивство:

1. двох або більше осіб;
2. малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності.;
3. заручника;
4. вчинене з особливою жорстокістю;
5. вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб;
6. з корисливих мотивів;
7. з хуліганських мотивів;
8. особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку;
9. з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення;
10. поєднане із зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом.
11. вчинене на замовлення;
12. вчинене за попередньою змовою групою осіб;
13. вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство, за винятком вбивства, передбаченого статтями 116-118 КК України, - карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна у випадку, передбаченому пунктом 6 частиною другою цієї статті.

Стаття 116. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання.

Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства, систематичного знущання або тяжкої образи з боку потерпілого, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Стаття 118. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Умисне вбивство, вчинене при перевищенні меж необхідної оборони, а також у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, - карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до двох років.

Стаття 119. Вбивство через необережність.

Вбивство, вчинене через необережність, - карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Вбивство двох або більше осіб, вчинене через необережність, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Стаття 121. Умисне тяжке тілесне ушкодження.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене способом, що має характер особливого мучення, або вчинене групою осіб, а також з метою залякування потерпілого або інших осіб, або вчинене на замовлення, або спричинило смерть потерпілого, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від вбивства.

Тілесне ушкодження – це протиправне і винне заподіяння шкоди здоров'ю іншої особи, у якій порушена анатомічна цілісність або фізіологічні функції тканин або органів потерпілого при скоєні злочину і зазіханні на здоров'я. Об'єктом злочину є здоров'я іншої людини.

Убивства – найбільш тяжкі злочини проти особистості. Суспільна небезпека убивств полягає в тому, що внаслідок їхнього вчинення людина позбавляється життя – одного з найбільше цінних своїх природних благ. При цьому наслідки у виді смерті мають незворотний характер, і в зв'язку з цим заподіяна потерпілому шкода не може бути відшкодована; це передбачене карним законом винне суспільно небезпечне діяння, що зазіхає на життя іншої людини і спричинить йому смерть. Безпосереднім об'єктом злочину є життя людини. Убивство припускає наявність трьох обов'язкових ознак: а) діяння, що полягає в зазіханні на життя іншої людини; б) наслідки у виді настання біологічної смерті потерпілого; в) причинним зв'язком між діянням і наслідком.

Стаття 262. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства – караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також заволодіння предметами, що перелічені в частині першій цієї статті, шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Дії, передбачені частиною першою чи другою цієї статті, якщо вони вчинені організованою групою, а також розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або радіоактивних матеріалів, а також вимагання цих предметів, поєднане з насильством, небезпечним для життя і здоров'я, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна.

Стаття 263. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами

1. Носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу - караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу -

караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

3. Звільняється від кримінальної відповідальності особа, яка вчинила злочин, передбачений частинами першою або другою цієї статті, якщо вона добровільно здала органам влади зброю, бойові припаси, вибухові речовини або вибухові пристрої. { *Стаття 263 із змінами, внесеними згідно із Законами N 270-VI (270-17) від 15.04.2008, N 5064-VI (5064-17) від 05.07.2012* }

Стаття 263-1. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв

1. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв - караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою, - караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років.

{ *Кодекс доповнено статтею 263-1 згідно із Законом N 5064-VI (5064-17) від 05.07.2012* }

Стаття 264. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, -

карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк.

Позначка та види адміністративних стягнень. Загальні правила накладення стягнення за адміністративне правопорушення.

Адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

Стаття 24. Види адміністративних стягнень.

За вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватись такі адміністративні стягнення:

- 1) попередження;
- 2) штраф;
- 3) оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;
- 4) конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення;
- 5) позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання);
- 6) виправні роботи;
- 7) адміністративний арешт.

Законами України може бути встановлено й інші, крім зазначених у цій статті, види адміністративних стягнень. Законами України може бути передбачено адміністративне видворення за межі України іноземців і осіб без громадянства за вчинення адміністративних правопорушень, які грубо порушують правопорядок.

Стягнення за адміністративне правопорушення накладається в межах, встановлених нормативним актом, що передбачає відповідальність за скоєне правопорушення, у точній відповідності з Основами законодавства України.

При накладенні стягнення враховується характер зробленого правопорушення, особистість правопорушника, ступінь його провини, майнове положення, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність. (ст.ст.33-40).

Стаття 174. Стрільба з вогнепальної, холодної металюної чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку.

Стрільба з вогнепальної чи холодної металюної зброї або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням установленого порядку -

тягне за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї і бойових припасів або без такої.

Стаття 190. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї.

Придбання, зберігання, передача іншим особам або продаж громадянами вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без дозволу органів внутрішніх справ –

тягнуть за собою **накладення штрафу** від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї.

Стаття 191. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Порушення правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, які мають дозвіл органів внутрішніх справ на зберігання зазначеної зброї,-

тягне за собою **накладення штрафу** від трьох до п'яти неоподаткованих мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів або без такого

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї і бойових припасів або без такої.

Стаття 192. Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття на облік

Порушення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в органах внутрішніх справ у разі зміни місця проживання –

тягне за собою **попередження або накладення штрафу** від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 193. Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, у яких органами внутрішніх справ анульовано дозвіл на їх зберігання і носіння, -

тягне за собою **накладення штрафу** від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів.

Стаття 194. Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного дозволу органів внутрішніх справ,-

тягне за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 195. Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням –

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 195-1. Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони.

Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони –

тягне за собою **накладення штрафу** від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Стаття 195-2. Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Порушення порядку придбання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них –

тягне за собою **накладення штрафу** на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої., а на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

Тягнуть за собою **накладення штрафу** на громадян від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них, а на посадових осіб - від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Стаття 195-3. Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони.

тягне за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 195. Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням –

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 195-1. Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони.

Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони –

тягне за собою **накладення штрафу** від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Стаття 195-2. Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Порушення порядку придбання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них –

тягне за собою **накладення штрафу** на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої., а на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

Тягнуть за собою **накладення штрафу** на громадян від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них, а на посадових осіб - від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Стаття 195-3. Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони.

Застосування спеціальних засобів самооборони з порушенням установлених правил – тягне за собою **накладення штрафу** від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті,-

тягнуть за собою **накладення штрафу** від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Стаття 195-4. Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами.

Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами, -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 575

„Про затвердження положення про порядок застосування вогнепальної зброї”

та від 12 жовтня 1992 р. № 576 „Про затвердження Положення про дозвільну систему”.

1. Посадові особи, яким відповідно до чинного законодавства, дозволено володіння зброєю, мають право застосовувати її як крайній захід у таких випадках:

- для відбиття групового та збройного нападу на зазначену особу, членів її сім'ї або окремих громадян, якщо їхньому життю чи здоров'ю загрожує небезпека;
- для захисту від злочинних посягань на своє житло та майно;
- для затримання особи, яка вчинила злочин і намагається втекти або вчинити збройний опір;
- для відбиття збройного чи групового нападу на приміщення державного, громадського підприємства, установи і організації, де працює ця посадова особа;
- для знешкодження тварин, що загрожують чи здоров'ю посадової особи, члена її сім'ї або окремих громадян.

1. Перед застосуванням вогнепальної зброї посадова особа повинна попередити про намір її застосування, крім випадків коли її життю чи життю інших громадян загрожує безпосередня небезпека.
2. при враженні нападаючого внаслідок застосування вогнепальної зброї посадова особа повинна негайно викликати карету швидкої медичної допомоги для пораненого, вжити заходів для охорони місця події, сповістити органи прокуратури та міліції про застосування зброї.
3. забороняється застосовувати і використовувати вогнепальну зброю при значному скупченні людей, якщо від цього можуть постраждати сторонні особи, а також по відношенню до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку чи з вираженими ознаками інвалідності та малолітніх (крім випадків вчинення ними групового нападу, що загрожує життю чи здоров'ю громадян, або збройного чи збройного опору).
4. Порядок застосування вогнепальної зброї військовослужбовцями Міноборони, Національної гвардії, Держкомкордону, Служби безпеки, Управління державної охорони та МВС визначається відповідними актами законодавства України.

Категорично забороняється застосовувати спеціальні засоби самооборони до працівників правоохоронних та природоохоронних органів під час виконання ними своїх службових обов'язків.

Посадові особи та громадяни, що порушили встановлений порядок виготовлення, реалізації, обліку та застосування спеціальних засобів самооборони, притягуються до відповідальності у порядку, встановленому чинним законодавством України.

Загальні данні про балістику (постріл, рух кулі, заряду тощо).

Фактори, які впливають на стрільбу.

Наука, що вивчає рух кулі (заряду), називається балістикою. За характером сил, що впливають на кулю, розрізняють внутрішню та зовнішню балістику

Внутрішня балістика. При спуску курка з бойового взводу бойок б'є по капсулю, викликаючи миттєвий вибух ударного складу. Сильне полум'я, що виникає при цьому, проникає у товщу порохового заряду, запалюючи порох. При згоранні заряду виникає велика кількість сильно нагрітих газів. В результаті тиску газів на дно кулі, вона зсувається з місця, вривається у нарізи, обертаючись по них просувається по стволу з безперервно зростаючою швидкістю й викидається зовні по напрямленню до осі каналу ствола.

Постріл відбувається за дуже короткий проміжок часу, десь за 0,001-0,06 сек. При пострілі розрізняють чотири послідовних періоди: попередній, перший (чи основний), другий, третій (чи період наслідку газів).

Попередній період ділиться від початку горіння порохового заряду до повного вривання кулі у нарізи ствола. Протягом цього періоду в каналі ствола створюється тиск газів, необхідний аби зсунути кулю з місця та побороти опір її вриванню у нарізи каналу ствола. Цей тиск називається тиском форсування, він становить 25-50 МПа залежно від улаштування нарізів, ваги кулі та твердості її оболонки.

Перший (чи основний) період триває від початку руху кулі до моменту повного згорання порохового заряду, відбувається у швидко змінному обсязі. При проходженні кулею 4-6 см створюється максимальний тиск.

Максимальний тиск, що створюється при згоранні пороху в армійській гвинтівці, 285 МПа (біля 800 атм.), у гладкоствольних рушницях – 750-1500 атм.

Другий період триває з моменту повного згорання порохового заряду до моменту вильоту кулі з каналу ствола. З початком цього періоду приплив порохових газів зупиняється, проте сильно стиснені й нагріті гази розширюються і, роблячи тиск на кулю, збільшують швидкість руху. Відбувається спад тиску у дульного зрізу ствола. Швидкість кулі під час вильоту зі ствола (дульна швидкість) декілька менше початкової швидкості.

Третій період (чи період наслідку газів) триває з часу вильоту кулі з каналу ствола до моменту припинення дії порохових газів на кулю. Протягом цього періоду, порохові гази, що витікають зі швидкістю 1200-200 м/с, продовжують впливати на кулю та надають їй додаткової швидкості. Максимальної швидкості куля досягає під кінець 3 періоду на віддалені декількох десятків сантиметрів від дульного зрізу ствола. Цей період закінчується у той момент, коли тиск порохових газів на дно кулі буде урівноважений опором повітря.

Початкова швидкість кулі – це швидкість кулі у дульного зрізу ствола. Величина початкової швидкості кулі вказується у бойових характеристиках зброї. При збільшенні початкової швидкості – збільшується дальність польоту кулі, дальність прямого пострілу, забійна та пробивна дія кулі, а також зменшується вплив зовнішніх умов на її політ.

Величина початкової швидкості кулі залежить від довжини ствола, ваги кулі, температури і вологості порохового заряду, форми і розмірів зерен пороху, щільності зарядження. Щільність зарядження – це відношення ваги заряду до обсягу гільзи при вставленні кулі. При зміні густоти (щільності) зарядження змінюється й початкова швидкість кулі.

Зовнішня балістика – це наука, що вивчає рух кулі (заряду) після припинення дії на неї порохових газів, тобто подальший рух продовжується по інерції. Під час руху по інерції куля зазнає впливу двох сил – сили ваги і сили опору повітря. Сила ваги примушує кулю повільно знижати, а сила опору повітря безперервно уповільнює рух кулі і намагається її перекинути. Внаслідок дії цих сил швидкість польоту кулі повільно зменшується, а її траєкторія польоту являє з себе нерівномірно зігнуту криву лінію.

Сила опору повітря викликається трьома основними причинами: тертям повітря, створенням завихорів та балістичної хвилі.

Частинки повітря, що стикаються з кулею, яка рухається, внаслідок внутрішнього зціплення з її поверхнею створюють тертя і зменшують швидкість польоту кулі.

За даною частиною кулі створюється розріджений простір, внаслідок чого проявляється різниця тиску на головну й донну частину кулі. Частини повітря намагаються заповнити розрідження, що виникло за кулею, і створюють завихрення.

При швидкості польоту кулі понад швидкість звуку від набігання звукових хвиль одна на одну створюється хвиля сильно ущільненого повітря – балістична хвиля. Вона уповільнює швидкість польоту кулі, бо куля витрачає частину своєї енергії на створення хвилі.

Рівнодійна усіх сил, що виникають внаслідок впливу повітря на політ кулі, становить силу опору повітря. Сила опору повітря зростає із збільшенням калібру кулі, швидкості польоту кулі і щільності повітря.

Нарізи надають кулі обертального руху при польоті. Проміжки між нарізами називаються полями; відстань між двома протилежними полями за діаметром називаються калібром ствола. Калібри нарізної зброї бувають: 4,5 мм; 5,6 мм; 7,6-7,65 мм; 8 мм; 9 мм.

Фактори, які впливають на стрільбу.

При відстрілі стволів нарізної зброї на спеціальних верстатах для визначення кучності бою ствола спостерігається розсіювання пробоїн. Воно залежить від багатьох факторів: якості виготовленої зброї, пороху, гільз, куль, температури ствола – вона підвищується при кожному наступному пострілі. Усі ці причини можна віднести до розряду природного розсіювання, тобто незалежних від стрільця. Це розсіювання залежить від якості зброї та боєприпасів, паспортних даних яких зазначено середній розмір кучності бою зброї і партії патронів до неї. Основним фактором, що впливає на стрільбу, є вміння правильно провести прицілювання і нажати на спусковий гачок, тобто підготовка стрільця. Зменшення розсіювання досягається гарною підготовкою стрільця, ретельною підготовкою зброї та набоїв до стрільби, вмілим застосуванням правил стрільби, правильною підготовкою до стрільби та стійким положенням системи „стрілець-зброя”, точним наведенням (прицілюванням, плавним натисканням на спусковий гачок, стійким і однообразним триманням зброї під час стрільби, а також належним доглядом за зброєю і правильним зберіганням боєприпасів.

Призначення і бойові якості короткоствольної нарізної вогнепальної зброї, газових пістолетів, револьверів.

Пістолети і револьвери є особистою зброєю нападу та захисту, призначені для ураження противника на близьких дистанціях. Вогонь з цієї зброї ефективний на відстані до 50м. Забійна сила, залежно від калібру зброї, до 500м. Як правило, стрільба ведеться одиночними пострілами, хоча є моделі пістолетів, що дозволяють вести стрільбу короткою чергою. Вага коливається від 0,3кг до 2кг. Для стрільби використовують унітарні патрони. Початкова швидкість польоту кулі 150-400м/с. Ємність барабанів револьверів 5-7 шт. Ємність магазинів пістолетів від 6 до 20 шт. Калібри зброї від 5мм до 13мм. Скорострільність від 5 до 10 патронів за хвилину.

На базі бойових зразків виготовляються пістолети і револьвери, що викидають газову хмарину сльозоточивого газу на відстань до 10м. Ця зброя призначена для самозахисту. Калібри зброї: 6мм, 8мм, 9мм.

Загальні правила безпеки в поводженні зі зброєю. Огляд і перевірка зброї.

Зарядження, розрядження, носіння, перевезення зброї. Зберігання зброї та боєприпасів.

Дані правила є обов'язковими для всіх власників вогнепальної зброї.

Мисливська та газова зброя і боєприпаси повинні зберігатися в умовах, що виключають доступ сторонніх осіб, особливо дітей. Зброя повинна утримуватися у справному стані, у розібраному вигляді, незарядженою.

Пристрілювання зброї повинне проводитися у місцях, спеціально відведених для цієї мети.

Власник зброї повинен завжди поводитися з нею так, начебто вона заряджена і готова до пострілу.

Забороняється:

- направляти зброю на людей чи домашніх тварин, навіть коли вона не заряджена;
- передавати зброю в інші руки, попередньо не оглянувши та не розрядивши;
- провадити стрільбу без необхідності.

Призначення і будова газових револьверів і пістолетів.

Газова зброя призначається для самозахисту шляхом викидання газової хмарини (сльозоточивий газ, нервово-паралітичний газ) на відстані до 7 м. Також для подачі звукових сигналів і запуску сигнальних світлових ракет.

Газові пістолети і револьвери виготовляються за зразками вогнепальних нарізних пістолетів і револьверів, що використовують набої, копіюючи бойові системи.

Будова револьверів характеризується наявністю барабану у якому розташовані набої. Перед пострілом чергове гніздо з набоєм (камера) становиться суворо проти каналу ствола. Розбиття капсуля досягається за допомогою курка. Натискання на спусковий гачок викликає зведення курка і повернення барабану. Курок може бути зведений і поставлений на бойовий звід безпосередньо пальцем стрільця. Револьвери безвідказні у дії. Для заряджання револьверу необхідно ввести набої у камери барабану. Револьвери бувають різних систем (різниця у зарядженні барабану: відкриваються дверцята барабану і по одному набою заряджається).

Кількість набоїв 5-6-7 шт. Діаметр набоїв 6-7-8 мм.

На дульному виході ствола є гніздо з різьбою, для кріплення гнізда, з якого вистрілюються сигнальні світлові ракети.

Газові пістолети відносяться до класу автоматичної зброї, що діє на принципі віддачі з вільним затвором. Пістолети виготовляються під набої різного діаметру 6-8-9 мм. Вага затворів розрахована таким чином, щоб затвор до моменту виносу заряду газу з каналу ствола зміг відійти на незначну відстань, забезпечуючи надійність запирання патронника.

Ударний механізм куркового типу обладнаний роз'єднувачем, це дозволяє вести лише одиночний вогонь, тобто натискання на спусковий курок викликає один постріл. Для наступного пострілу необхідно відпустити спусковий гачок і повторно натиснути. Пістолет складається зі ствола з розсікачем з середини (газодробний варіант). Ствол з'єднаний з рамкою. Рамка – основна деталь пістолета, у ній закріплений ствол, розміщений затвор, у рукоятці розміщується магазин, який, залежно від моделі містить від 6 до 20 шт. набоїв. У рамці поміщений спусковий механізм. Затвори двох типів – куркові і з бойовою пружиною з середини затвору.

Затвор:

- запирає набої у патроннику, при ударі курка по капсулю відбувається постріл;
- досилає черговий набій у патронник;
- викидає стріляну гільзу.

Усі пістолети обладнані запобіжниками від мимовільного пострілу. **Запобіжники** бувають різних систем:

- блокуючий бойок;
- блокуючий курок;
- виключають удар курка по бойку.